
MEDIAAN

Foto-expositie 'Bang voor Bloemkool' in Het Dolhuys

"Bloemkool is niet eng, alleen maar vies!" aldus Auke, 15 jaar.

Arie Berg, Sociaal Psychiatrisch Verpleegkundige i.o.

Langdurig mocht fotograaf en groepsleider Erik Christenhusz van dichtbij getuige zijn van de behandeling van kinderen en jongeren in psychiatrische instellingen. Hij maakte daarover een indringend beeldverslag, waarbij journalist Maurice van Lieshout de toelichtende teksten schreef. Van deze reportage uit de gesloten wereld van de psychiatrie werd door tentoonstellingsontwerper René Put een bijzondere installatie gemaakt.

Deze expositie met de intrigerende titel; 'Bang voor Bloemkool' werd op 1 september in de binnentuin van Het Dolhuys in Haarlem geopend en zal daar nog een jaar te zien zijn.



Erik Christenhusz werkte in het Paedologisch Instituut (nu de Bascule) in Duivendrecht en volgde daarnaast de Fotoacademie. Het was daarom haast logisch om ook de kinderen te gaan fotograferen. Hij deed dat, naar eigen zeggen, nooit op hun slechtste momenten maar altijd ervoor of erna. Hij vroeg Maurice van Lieshout, die hij kende van een eerdere samenwerking (bij 0/25, een vaktijdschrift voor jeugdhulpverlening), om te beschrijven wat niet zichtbaar was op de foto's. Zo werd deze documentaire over de binnenkant van de kinder- en jeugdpsychiatrie compleet.

Ze maakten een reis langs De Viersprong, de Bascule, Triversum en Het Palmhuis.

Ze woonden er vergaderingen bij, dronken er koffie, volgden dagprogramma's en therapiesessies en ondergingen ochtend- en avondrituelen. Steeds dicht op de huid van kinderen, jongeren, ouders en hulpverleners.

Op een warme nazomermiddag bezoek ik samen met zoon Auke de tentoonstelling. Hij is altijd wel te porren voor iets bijzonders en ook in Het Dolhuys was hij al eerder. Hij heeft, in tegenstelling tot zijn vader, maar weinig tijd nodig om een tentoonstelling te bekijken. Meestal is hij mij ver vooruit om me dan uit de verte te wijzen op wel of niet interessante plekken. Hij scant de omgeving als een jonge hond en blijkt er dan na afloop verrassend veel van onthouden te hebben. Zo verloopt ook vanmiddag onze wandeling door de kinderen jeugdpsychiatrie in deze prachtige binnentuin.

Het onderwerp past goed in de doelstelling van Het Dolhuys, om de geheimzinnige en gesloten wereld van de psychiatrie voor een groot publiek te ontsluiten. In deze expositie gebeurt dat heel ingenieus, door de bezoeker in te sluiten in de reportage. De ontwerper heeft grote en kleine cirkels gecreëerd die op verschillende hoogten en bijna transparant de foto's laten zien. Elke cirkel bevat foto's en korte teksten uit een van de instellingen waar de beelden werden gemaakt en waarvoor kinderen, hulpverleners en ouders werden geïnterviewd.



De foto's zijn in zwart/wit en bevatten nauwelijks grijstinten. Ze zijn daardoor wellicht net zo hard en naargeestig als de werkelijkheid die ze verbeelden. Serieus kijkende en soms huilende kinderen. Zware thema's als wanhoop, angst, agressie en onmacht. Maak daar maar eens een toegankelijke expositie van! Toch is het dankzij de vormgeving, die aan deze indringende en duistere beelden een bijna vrolijke uitstraling geeft. Ondanks de zwaarte, toch jeugdig en blij.

De cirkels met beeld en tekst zweven als op een steeltje boven het gras in deze binnentuin. Het witte doek waarop de foto's groot en grof zijn afgedrukt laat licht door en maakt de beelden zowel van buiten als binnen de cirkel zichtbaar. En de bezoeker kan de grotere cirkels betreden en rondkijken in de instelling. Helemaal prachtig wordt het als zoon Auke ontdekt dat je de constructies kunt laten draaien. Dan lijkt het bijna op een kleine kermis.

Auke heeft er nu echt schik in gekregen en de cirkels draaien als madeliefjes in het rond. Hij vindt de expositie wel cool en de teksten duidelijk. Verder heeft hij vooral lof voor de transparante bloemkoolparaplu die door het museum voor regenweer beschikbaar wordt gesteld.

Zelf zou ik deze foto's nog eens wat minder grof en doorschijnend willen bekijken. Met meer detail en meer grijs tussen zwart en wit.

Dan verwacht ik ook dat de beschrijvende teksten mij meer zullen vertellen over dat wat achter deze foto's schuil gaat. Gelukkig wordt daar door de makers in voorzien. Eind van dit jaar wordt bij de Tijdstroom een boek van deze reportage onder dezelfde titel 'Bang voor Bloemkool' uitgebracht.



Het Dolhuys, nationaal museum van de psychiatrie
Schotersingel 2, 2021 GE in Haarlem
Het museum is open op dinsdag t/m zondag.
Voor info, nieuws en evenementen zie: www.hetdolhuys.nl